

Назва ТВП: Рыбгас «Палессе»

© С. Левый

Код: BY015

Геаграфічныя каардынаты: 52° 18' N 26° 18' E

Адміністрацыйная прыналежнасць: Брэсцкая вобласць: Пінскі раён

Плошча: 3226 га

Крытэрыі: A4i

Нацыянальны прыродаахоўны статус: не мае

Міжнародны прыродаахоўны статус: ТВП міжнароднай значнасці

Агульнае апісанне:

Тэрыторыя ТВП амаль цалкам прадстаўлена вадаёмамі - гэта рыбгас "Палессе" і Пагосцкае вадасховішча. Плошча вадасховішча складае каля 1620 га. Найбольшая даўжыня 6,1 км, шырыня да 4 км. Максімальная глыбыня дасягае 5,4 м. І вадасховішча і рыбгас створаныя ў сярэдзене 1970-х гадоў. Першае з іх створана на месцы возера Пагосцкае, на рацэ Вісліца прытоку ракі Бобрык, паміж вёскамі Новы Двор - Чухава - Ботава - Пагост-Загародскі - Вяз. Колішнія возера займае цэнтральную частку вадасховішча і выцягнута амаль дакладна з захаду на усход. Раней у заходняй частцы ў возера знаходзілася вусце р. Вісліца, сёння рака каналізавана і абыходзіць вадасховішча і рыбгас з усходу, выконваючы функцыю абваднага каналу. На ўсходзе возера невяліччай пратокай злучалася з р. Бобрык.

Самая ўсходняя частка воз. Пагосцкае, што знаходзіцца на ўсход ад дамбы вадасховішча, захавалася ў натуральным стане. На беразе гэтай захаванай часткі знаходзіцца в. Пагост-Загародскі. На вадасховішчы існуе два вялікіх архіпелага астравоў. У паўночным, большым, налічваецца іх больш за 2 дзесяткі. Сымія вялікія маюць даўжыню да 1 км і шырыню да 500 м. Разам з акаляючымі іх зараснікамі трыснягу і рагозу некаторыя астравы маюць плошчу ад некалькіх дзесяткаў да 100 га. У паўднёвым архіпелагу налічваецца каля 10 астравоў, два вялікіх (некалькі дзесяткаў га) іншыя меншыя па памерах. На большасці астравоў распаўсюджаны пасадкі хвой звычайнай, берагі моцна забалочаныя з шырокімі зараслямі трыснягу і рагозу.

Рыбгас размешчаны на поўдзень ад вадасховішча. Створаны на месцы забалочанага ляснога масіву. Налічвае некалькі дзесяткаў прудоў агульнай плошчай каля 1000 га. На вялікіх прудах таксама маецца шмат астравоў.

Асноўныя біятопы:

Вадасховішча – 60%, сажалкі рыбгаса – 40%.

На тэрыторыі ТВП абсалютна пераважаюць аквальныя экасістэмы. Вялікія памеры вадаёмаў, розныя глыбіні акваторыі і наяўнасць значнай колькасці астравоў ствараюць выключна спрыяльныя ўмовы для водна балотных, і ў першую чаргу вадаплаваючых птушак. На вадасховішчы, у заходняй, цэнтральнай і ўсходняй яго частках дамінуюць адкрытыя акваторыі, на поўдні і асабліва на поўначы сярод архіпелагаў астравоў значную плошчу займаюць зарасці надводных макрафітаў прадстаўленыя ў асноўным рагозам вузкалістым, камышом азёрным і трыснягом. Па ўзбярэжжах выспы моцна зараслі лазнякамі. Большасць цэнтральнай часткі самых вялікіх астравоў пакрыты сярэдне ўзроставымі хваёвымі пасадкамі. Невялікія астравы на самай паўночнай частцы вадасховішча пакрыты лугавой расліннасцю з рэдкім кустарнікам. Тут жа, на паўночным беразе захаваліся фрагменты даволі цікавага пойменнага лугу.

Экасістэмы рыбгасу “Палессе” прадстаўляюць сабою тыповае для падобных тэрыторый чаргаванне адкрытых акваторый, ды рагозна-трысняговых зарасляў, а таксама каналаў. На рыбгасе шмат астравоў большасць з якіх цалкам зарасла трыснягом.

Птушкі:

Найбольшае значэнне ТВП мае для мігрыруючых птушак. Агульная колькасць якіх тут дасягае 20000 асобін. Раней тэрыторыя мела значэнне для гнездавання некалькіх водна-балотных відаў, але ў выніку рэканструкцыя прудоў з поўным вынішчэннем зарасляў надводных макрафітаў былі знішчаны і гнездавыя біятопы большасці відаў.

Іншыя групы жывел:

не вядома.

Стан рэдкіх відаў птушак:

Віды	Статус	Колькасць	Год/перыяд ацэнкі	Дакладнасць ацэнкі	Трэнды	Крытэрыі ТВП
Чапля-бугай <i>Botaurus stellaris</i>	гн	3 с	2009	Д	↓	
Чапля вялікая белая <i>Casmerodius albus</i>	гн	12-15 п	2005	Э		
Чапля вялікая белая <i>Casmerodius albus</i>	мг	300-500 ас	2005	Э		A4i
Чорны бусел <i>Ciconia nigra</i>	мг	75 ас	2003	Д		
Арлан-белахвост <i>Haliaeetus albicilla</i>	мг	+	2000-2011	П		
Баталён <i>Philomachus pugnax</i>	мг	+	2011	П		

Віды	Статус	Колькасць	Год/перыяд ацэнкі	Дакладнасць ацэнкі	Трэнды	Крытэрыі ТВП
Грыцук вялікі <i>Limosa limosa</i>	мг	402 ас	2008	Д		
Чайка малая <i>Hydrocoloeus minutus</i>	мг	+	2000	П		

Іншыя рэдкія і знаходзячыся пад пагрозай знікнення віды:

не вядома.

Пагрозы:

У сувязі з тым што рэжым гаспадарання і выкарыстання вадасховішча і рыбгаса значна адрозніваюцца, рознымі будуць і большасць пагроз для гэтых тэрыторый. Агульнымі для іх з'яўляюцца наступныя пагрозы:

- веснавое паляванне і браканьерства з'яўляецца моцнай крыніцай непакою;
- павышаныя рэкрэацыйныя нагрузкі, асабліва пад час гнездавога сезону спрычыняюцца да знішчэння гнездавых біятопаў і з'яўляюцца моцнай крыніцай непакою;
- знішчэнне так званых «непажаданых» відаў птушак у месцах каланіяльных паселішчаў пад час гнездавога сезону, можа прывесці да гібелі ахоўваемых птушак.

Акрамя таго кожны з вадаўмаў мае характэрныя толькі для яго тэрыторыі пагрозы. Для вадасховішча і яго узбярэжжа у першую чаргу гэта:

- з аднаго боку недастатковы выпас сельскагаспадарчай жывёлы на астравах, альбо поўная яго адсутнасць &nash; прыводзіць да зарастання астравоў лазняком і сасной, у выніку чаго страчваюцца цэнныя гнездавыя стацыі для каланіяльных птушак;
- з другога боку надмерны выпас хатняй жывёлы на тых жа астравах, асабліва ў маі на пачатку чэрвеня, што прыводзіць да знішчэння паселішчаў каланіяльных птушак;

Для птушак гняздуючых на рыбгасе найбольш значнымі пагрозамі з'яўляюцца:

- поздняя напаўняльнасць прудоў, альбо зброс вады пад час гнездавога сезону, што прыводзіць да гібелі гнёзд і птушанят;
- рэканструкцыя прудоў з поўным вынішчэннем зарасляў надводных макрафітаў, у выніку чаго знішчаюцца гнездавыя стацыі вялікай колькасці рэдкіх птушак;
- вынішчэнне расліннасці надводных макрафітаў вясною, на пачатку лета, гэта вядзе не толькі да знішчэння гнездавых стацый, алеж і да знішчэння птушак.

Рэкамендацыі па захаванню:

- поўная забарона веснавога палявання на птушак на рыбгасе і вадасховішчы;
- вызначэнне спецыяльных месцаў для купання, рыбалоўства, адпачынку, месцаў стаянкі аўтатранспарта, забарона на гэтыя віды дзейнасці па за вызначанымі тэрыторыямі;
- арганізацыя маніторынга ТВП-утвараючых відаў і іншых значных відаў;
- развешванне штучных гнездавых скрыняў для вадаплаваючых і драпежных птушак на выспах вадасховішча і на рыбгасе;
- для захавання цэнных гнездавых стацый на некаторых астравах вадасховішча неабходна арганізацыя сенакашэння, але паза гнездавым сезонам і кантраляванага выпаса хатняй дывёлы, таксама па за гнездавым сезонам.
- стварэнне зон спакою у межах вадасховішча з поўнай забаронай палявання;
- на рыбгасе неабходна забарона выкарыстання хімічных сродкаў для знішчэння надводнай расліннасці;
- забарона знішчэння надводнай расліннасці ў гнездавы сезон;
- урэгуляванне напаўнення/спуску вады на прудах;
- пры рэканструкцыі прудоў неабходна каб плошча зарасляў надводнай расліннасці на пруду заставалася ня менш як 30% - 40% ад плошчы паверхні пруда.

Крыніцы інфармацыі:

Асабістыя паведамленні: Астроўскі А.А, Левы С.В.

Абрамчук А.В., Абрамчук С.В. Большая белая цапля в Беларуси: распространение и экология. // Беркут. Т. 14, вып. 1. 2005. S. 50-55.

С.В. Абрамчук, А.В. Абрамчук, В.Е. Гайдук Серошечкая поганка
(Podicepsgriseus) в Беларуси: численность и распространение. //Мозырский
весник

Абрамчук С.В. Неопубликованные данные.

Складальнікі : Абрамчук А.В.

---

* Выкарыстанне змешчанай тут неапублікаванай інфармацыі для навуковых публікацый без пісьмовай згоды яе аўтараў забаронена. У выпадку выкарыстання часткі кантэнту або старонкі цалкам на іншых інтэрнет-рэсурсах, абавязковая спасылка на аўтараў і сайт iba.ptushki.org